૪. પ્રાર્થના

મંદિર તારું વિશ્વ રૂપાળું,
સુંદર સરજનહારા રે ;
પળ પળ તારાં દર્શન થાયે,
દેખે દેખનહારા રે ; ...મંદિર તારું

નહિ પૂજારી, નહિ કોઈ દેવા,
નહિ મંદિરને તાળાં રે ;
નીલ ગગનમાં મહિમા ગાતા
ચાંદો સૂરજ તારા રે ; ...મંદિર તારું

વર્ણન કરતાં શોભા તારી
થાક્યા કવિગણ સારા રે ;
મંદિરમાં તું ક્યાં છુપાયો ?
શોધે બાળક તારાં રે. ...મંદિર તારું

શબ્દાર્થ

વિશ્વ – જગત, દુનિયા ; સરજનહાર – બનાવનાર, ઈશ્વર ; રૂપાળું – સુંદર ; ગગન – આકાશ, નભ ; મહિમા – મહત્ત્વ, ગુણગાન ; સારા – બધા ; પળ – ક્ષણ.

શિક્ષક - વિદ્યાર્થી વચ્ચે આંતરક્રિયા

- શાળામાં રોજ ગવાતી પ્રાર્થના વિષયક ચર્ચા
- કાવ્યપંક્તિના અર્થ અને મર્મનું સ્પષ્ટીકરણ
- જુદાજુદા ધર્મનાં પ્રાર્થનાસ્થળો બાબત પ્રશ્નોત્તર
- પ્રસ્તુત કાવ્ય વિષયક પ્રશ્નોત્તર

9FHV1V

સ્વાધ્યાય

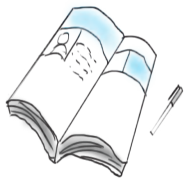

સ. ૧ જવાબ લખો.

૧) વિશ્વને શેની ઉપમા આપેલી છે ?
જવાબ : ....

૨) વિશ્વમંદિર કોણે બનાવ્યું છે ?
જવાબ : ....

૩) વિશ્વમંદિરનો મહિમા કોણ કોણ ગાય છે ?
જવાબ : ....

૪) વિશ્વમંદિરનું વર્ણન કોણ કરે છે ?
જવાબ : ....

સ. ૨ ખાલી જગ્યા પૂરો.

૧) નહિ .... , નહિ કોઈ દેવા, નહિ મંદિરને .... રે ?
૨) .... ગગનમાં મહિમા ગાતા ચાંદો .... તારા રે.
૩) વર્ણન કરતાં શોભા તારી .... કવિગણ સારા રે.
૪) મંદિરમાં તું ક્યાં .... ? શોધે .... તારાં રે.

સ. ૩ સમાન અર્થ લખો.

૧) વિશ્વ – ....   ૨) રૂપાળું – ....
૩) ગગન – ....   ૪) સૂરજ – ....

સ. ૪ નમૂના પ્રમાણે જવાબ લખો. દા. ત. નીલ ગગન

૧) .... બગલો   ૨) .... કોલસો
૩) .... પોપટ   ૪) .... લોહી

સ. ૫ આ પ્રાર્થનામાં આપેલા ચિત્રમાં તમે શું શું જુઓ છો ?
તેનું વર્ણન ૪થી ૫ વાક્યોમાં મૌખિક કરો અને દેખાતી વસ્તુનાં નામ લખો.

વિશેષ

નીચેના શબ્દો જોઈજોઈને ફરીથી લખો.

૧) વિશ્વ – ....   ૨) રૂપાળું – ....
૩) દર્શન – ....   ૪) વર્ણન – ....

ઉપક્રમ

આ વિશ્વને મંદિર શાથી કહેવામાં આવ્યું છે? તેની ચર્ચા કરો અને સમજો. જુદાંજુદાં પ્રાર્થનાસ્થળોનાં ચિત્રો ભેગાં કરી તમારી પ્રોજેક્ટબુકમાં ચોંટાડો.

વિશ્વરૂપી મંદિર સૌના માટે ખુલ્લું જ છે.

હું વાંચું ... તમે પણ વાંચો

જાગને જાદવા કૃષ્ણ ગોવાળિયા,
તુજ વિના ધેનમાં કોણ જાશે ? .... જાગને
ત્રણસેં ને સાઠ ગોવાળ ટોળે મળ્યા,
વડો તે ગોવાળિયો કોણ થાશે ? .... જાગને
દહીં તણાં દહીંથરાં, ઘી તણાં ઘેબરાં,
કઢિયલ દૂધ તે કોણ પીશે ? .... જાગને
જમુનાને તીર ગોધન ચરાવતાં,
મધુરી શી મોરલી કોણ વાશે ? .... જાગને
ભણે નરસૈંયો તારા ગુણ ગાઈ રીઝીએ,
બૂડતાં બાંહેડી કોણ સા'શે ? .... જાગને

– નરસિંહ મહેતા